

Kako vidim razvoj palijativne skrbi u lokalnoj zajednici

„Čovječnost se rađa samo u suočavanju sa smrću“ — Sv. Augustin

Razvoj palijativne skrbi u mojoj lokalnoj sredini, Kninu i široj okolici otpočela je tek prije desetak godina, na početku novog milenijuma, u onom trenutku kad je šira znanstvena i kulturna javnost kod Hrvata uočila velike potencijale koje pruža neiskorišteni kapacitet trećeg i četvrtog kata opće bolnice „Hrvatske ponos“. Priča se zavrtila po medijima, u gradu se među medicinskim osobljem, njegovateljicama i gerantodomaćicama proširila informacija o zapošljavanjima i izlaska iz sjene prekarizatskog statusa takvih zanimanja u nešto trajnije pa samim tim i manje stresno - da bi sve stalo prilikom posljednje promjene vlasti na parlamentarnim izborima od prije tri godine. Sve je stalo maltene pred presijecanje trake i sada, krajem tekuće 2014. godine isti prostor u bolnici opet zjapi neiskorišten kao što je tako od kraja Domovinskog rata. Kninska bolnica je izgrađena 1984. godine famnoznom samodoprinosom, radila je punim kapacitetom do ljeta 1995. godine i nakon toga je slikovito presječena na pola – ostali su u uporabi samo dva donja kata glavne zgrade a poliklinike su radile sa upola manje ambulanti. Inače riječ je o bolnici sa konformnim uvjetima ergonomski i arhitektonski moderno osmišljenim koja nimalo ne podsjeća na provincijske bolnice još iz doba Franje Josipa. Prema bolnici je gravitiralo prije rata gotovo 100 000 ljudi da bi nakon rata i ima sad već blizu 20 godine broj spao na 20 000 i to većinom starije populacije i u vrlo specifičnim uvjetima gdje u staračkim kućanstvima nema potpore mladih članova obitelji koji su većinom raseljeni van Knina u drugim dijelovima Hrvatske, regije i cijelog svijeta.

Znamo da je starenje u tranzicijskim društvima izuzetno tegoban proces gdje još nije stupila istinska zdravstvena zaštita a palijativa skrb spada gotovo u znanstveno-fantastične obzore; u mojoj sredini a to je kontinentalni dio Šibensko-Kninske županije to je još sve dodatno osjenčeno demografskom implozijom i neopisivim posljedicama rata. S druge strane stoji u gotovo nadrealnom prirodnom okruženju ispod Dinare i uz rijeku Krku bolnica „Hrvatskog ponosa“ inače prije mjesec dana proglašena za najgoru bolnicu u Hrvatskoj. A mogla bi postati uz pametno kadroviranje referentna državna bolnica za stacionarni tip zdravstvene zaštite bilo psihijatrija, gerijatrija, produženog liječenja ili palijative. Ali teško se mijenjaju navike, posebno mentalne navike naših osobnosti koje su zatrovane omnipotencijom i narcisoidnošću a i naša medicina je takva. Pa se onda javlja otpor prema takvim inicijativama, malo tko od svršenih studenata medicine i ostalih zdravstvenih struka vidi sebe u palijativnoj medicini da bi se takvi stavovi reflektirali i na lokalnom nivou projektivnim identifikacijama koje rezultiraju prihvaćenim malograđanskim stavovima tipa – „Nismo mi ubožnica države“ i „Zaslужili smo bolje“.

Opet s druge strane u Kninu i Drnišu, u „mitskim“ sredinama i nacionalnim koljevčkama na koje ukazaše Ivan Raos, Vladan Desnica ili Jakov Gotovac a u kojima radim i jedrim kroz život i u novom Milenijumu, treći sektor Hrvatske točnije nevladin sektor provodi ima već petu godinu